

BROWEN BOOK ONLY

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200823

UNIVERSAL
LIBRARY

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯನಾಲೆ - ೨

ಭಾ ನ ಜಿ ಣಿ ವಿ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

೪೨೪೨

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯನಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ

ಸಂಪಾದಕ :
ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ
ಧಾರವಾಡ.

ಮುದ್ರಕರು :
ಶೇ. ಗೋ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ.

ಮಾರಾಟಗಾರರು :
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ
ಧಾರವಾಡ

ಬೆಲೆ : ಎಂಟಾಣಿ

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಲೇಖಕರ ವಶದಲ್ಲಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

(೧)

ಧಾರವಾಡದ ಕಾವ್ಯಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಶ್ರೀ. ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಯವರನ್ನು ನಾನು ಕಳೆದ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ. ಅವರ ಸಹೃದಯತೆ, ವಿನಯ ಹಾಗೂ ಸೌಜನ್ಯಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಸಮಾನ ಧರ್ಮಿಗಳಾದ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡು ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಳೆಯರ ಒಂದು ಮೇಳದಂತೆ ಆದರ್ಶದೊಡನೆ ನಡೆದ ಈ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳ ಗುಂಪು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೆ ನನ್ನ ವಿವ್ಯಾಧಿ ಜೀವನವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪುಲಕಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅವರ ಕೋಣೆಯ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಜರುಗಿದ ಮಂಟಪದ ಸಭೆಯ ಸವಿನೆನಪು ಇನ್ನೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದೆ. 'ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಂಟಪವೆ ಅನುಭವದ ಮಂಟಪವು' ಎಂದು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಅಂದಿನ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವವೂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೂ ಆತ್ಮ-ಶೋಧನೆಗೂ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

'ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ ಕಣವಿ ಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಭರಸೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸೆಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಭಾವಜೀವಿ' ಎಂಬ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉಗಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹವಣಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರನಾಹವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮುದ್ದು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

(೨)

ಭಾವಜೀವನವೆಂದರೇನು? ಇದೂ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ಇದು ಬರಿ ಸ್ವಪ್ನರಂಜನೆಯಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲ? ಬರಿ ಒಂದು ಮಧುರ ಭ್ರಮೆಗಿಂತ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವೇನಿದೆ? ಭ್ರಮೆಯೇನೋ ಮಧುರವಾದುದು. ಆದರೆ ಭ್ರಮಿಷ್ಟನಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಏನು ಪುರುಷಾರ್ಥ? ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅದರೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬುದಿ

ಸಂಪನ್ನತೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾರ್ಯಸಮಕ್ಷತೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು ಒಳಿತಲ್ಲವೆ? ಕೂಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಭಾವಜೀವಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಜೀವನವು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವತನಕ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಭಕ್ತಿ. ಈ ಪಂಚ ದೈವತಗಳ ಆರಾಧನೆಯಿಂದರೇ ಜೀವನ. ಈ ಪಂಚ ದೈವತಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಉಸಿರನ್ನು ತನ್ನ ಉಸಿರಾಗಿ ಮಾಡುವ ಜೀವನೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜೀವನ. ಆ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿ. ವಿವೇಕ, ಕಲ್ಪಕತೆ, ಸಹೃದಯತೆ, ಸಬಲ ಸಾತ್ವಿಕತೆ, ಸಮಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವು ನೆಲಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, - ಇವೇ ಈ ದೈವತಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನವನ್ನು ಶಕ್ಯವಾಗಿಸುವ ವೇದಿಕೆಗಳು. ಒಬ್ಬನು ಶಕ್ತಿಯ ಆರಾಧಕನಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಸೌಂದರ್ಯಪಾಸಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬನು ಸತ್ಯ ಶೋಧಕನಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಸಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಗುದೊಬ್ಬನು ನಲುವೆಯ ಅಡಿಯಾಳಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಅಂಕುರಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡುಮೂರು ದೈವತಗಳ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಜೀವನವು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಐದೂ ಪಕ್ಕಗಳು ಅರಳಿದಾಗ ಜೀವನವು ಪ್ರಫುಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಸಮಾವೇಶವಾಗದೆ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಿಯಾದ ವಿವೇಕ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕವೇ ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೇಮ - ಶಕ್ತಿಗಳು ಅಂಕುರಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾವ ಜೀವಿಯದು ಸೌಂದರ್ಯ - ಪ್ರೇಮಗಳ ಹಾದಿ. ಹೃದಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನೇಗಿಲಯೋಗಿಯನು. ಆತ್ಮಕೃಷಿವಲನಾಗಲು ಅವನು ಸುವಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿವೇಕವೇ ಅವನ ಕೈದೀವಿಗಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಹಾಯ

ದಿಂದ ಹೃದಯಸಂಸ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಭಾವ ಜೀವನವನ್ನು ಅವನು ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಸುಂದರತರವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಲಾಕೃತಿಯೇ ಅವನ ಕೃತಿ. ಅದೇ ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಅವನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಇತ್ತಾಗ ಅದೇ ಅವನ ಶಕ್ತಿಸಂಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧನ ಪಂಚವಿಶಾಲ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಯಾವ ಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಅವನ ಕೃತಿಯು ಕಡಿಮೆಯವಲ್ಲ. ಒದ್ದಿಯೂ ಗೆಮ್ಮೆಯೂ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯೂ ಹಸನಾಗುವದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಮಾನವನ ಹೃದಯವಂತಿ ಕೆಯ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬುಕತೆಯ ಕಾಡು ನಂದನದ ಬೀಡಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ಭಾವಜೀವಿ.

ಗುರಿಯನ್ನು ಅವನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆಯಾವುದು? ಅದು ತ್ರಿಪದವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತೇಜವನ್ನೂ ಕಳೆಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವಜೀವನವು ನಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮವನ್ನು ಪ್ರೇಮವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊನರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀರಸವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಸಗಂಗೆಯನ್ನೇ ಹಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವಯಂ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕುಸಿರು ಕುಸಿರಾಗಿ ಕಂಡರಿಸಿ ಉಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮಚಿಂತನವೂ ಆತ್ಮಪರೀಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಭಾವಜೀವಿಯ ದರ್ಶನವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಳವನ್ನಲ್ಲದೆ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಹೃದಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಲನವಲನಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗುತ್ತದೆ.

“You go not till I set you up a glass

Where you may see the inmost part of you”

ಎಂದು ಹ್ಯಾಮ್‌ಲೆಟ್‌ನು ಅಪರಾಧಿನಿಯಾದ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಾವಜೀವಿಯು ಎಡವುತ್ತ ಮುಗುತ್ತ ನಡೆದ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಂತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗೊತ್ತಿ ‘ಅರ್ಪಣ’ ಭಾವದ

ಉತ್ಕಟತೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾವಜೀವಿಯು ವಿಶ್ವ ಹೃದಯದ ದರ್ಪಣವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆಸೆ - ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಕನಸು - ನೆನಸುಗಳನ್ನೂ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೃಷ್ಟಿತ್ವವು ತನ್ನ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಕುಲದ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ, ವಿವಿಧ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅನುಭವ, ಕಾಲಗತಿ, ಸುತ್ತಣ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಮ್ಯತೆ ಭಯಾನಕತೆಗಳ ದರ್ಶನ, - ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಗಿಸಿ ಭಾವಜೀವಿಯ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನವು ವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಜೀವನದ ಎತ್ತರವೂ ಇದೆ. ಸೃಷ್ಟಿತ್ವವನ್ನು ಬರಿ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭಾವಜೀವಿಯು ಹೃದಯಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಚೈತ್ಯ ಪುರುಷನಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ (super conscience) ಲೋಕಗಳಾದ ಅಧಿ ಮನಸ್ಸು (Higher Mind) ಪ್ರಕಾಶಿತ ಮನಸ್ಸು (Illuminated mind), ಪ್ರೇರಣೆ (Intuition) ಮೊದಲಾದ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಉಗಮವನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅರಿಯತೊಡಗಿದಂತೆ, ಈ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಾಗೃತವಾದಂತೆ ಭಾವಜೀವಿಯು ನೂತನವಾದ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವವೊಂದನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವಕ್ಕೆ ಆಳ - ಬಿತ್ತರಗಳಲ್ಲದೆ ಎತ್ತರವೂ ಉಂಟು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಆಳವಾಗಲಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲಿ, ಎತ್ತರವಾಗಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಪಡೆದಾಗ 'ಸೃಷ್ಟಿ'ಯಾಗಿ ಸಂತಿದ್ದ ಅಹಂಕಾರದ ಗಂಟು ಸಡಿಲಾಗಿ ಪುರುಷನು ಮತ್ತೆ 'ಆಧಾರ'ದ ಇಲ್ಲವೆ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವದ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವವು ಒಂದು ಬಿಂದುವಾದರೂ ಆ ಬಿಂದುವು ವಿಶ್ವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೃಷ್ಟಿತ್ವದ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಅದು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೂ ನೀಸೀಮವೇ ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ಜೀವನವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಜೀವನವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ - ವಿಶ್ವಗಳ ಧ್ವಂಧ್ಯವು ಹೊಸ ತೊಂದು ಪೌರುಷದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ನವೀನ ಸೃಷ್ಟಿತ್ವದ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿದೆ ಭಾವಜೀವಿಯು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧಿ. ಮಾನವನು ವಿಶ್ವ ಮಾನವನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗಿ ವಿಶ್ವದ ದೈವರೇಷೆಯನ್ನೇ ಪಲ್ಲಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಜೀವಿಯೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(೩)

‘ಭಾವಜೀವಿ’ ಎಂಬ ಈ ಕೃತಿಯು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿರಿದ ಜೀವದ ಕನಸು-ನೆನಸು. ಭಾವಸ್ವಂದನದಿಂದ ಪುಲಕಿತವಾಗಿ ಕವಿಯು ಆ ಸ್ವಂದನದ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ ನನ್ನ ನಾನೇ ಅಳೆದು ಕಳೆದು ನೋಡಲುಬೇಕು
ಎಂದು ಪೀಡಿಸದಿರುವ ದಿನವದಿಲ್ಲ ”

ಎಂದು ಆತ್ಮಪರೀಕ್ಷಣದ ಜೋಗುಳವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ.

“ ಅಂತರಂಗದ ನಿಸ್ತರಂಗ ತಿಳಿಗೊಳದಲ್ಲಿ
ಲಲಿತಾರವಿಂದಗಳ ಮಕರಂದವು ”

ಎಂದು ನೆನಸಿನ ಕಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸಹೃದಯತೆ ಮೊದಲು ಉದಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ‘ನಾಗರಿಕ ನಾಗರವು ಹುತ್ತು ಕಟ್ಟಿದ’ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೊಗಸು ಬಂದಿತು. ಅಕ್ಕ, ಅಣ್ಣ, ಗೆಳೆಯ; ಆಟ, ಕುಣಿತ, ಜಾನಪದ ಗೀತ; ಹಳ್ಳ, ಆಲದ ಮರ, ತೋಟ; ಲಂಬಾಣಿ, ಕಮ್ಮಾರ ಮಾನಪ್ಪ, ಕೆಲಸಿಗರ ಕೆಂಚ; ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗಿರುವ ಮಾಸತಿ ಕಲ್ಲು, ತಂದೆ ಓದಿದ ಅನುಭವವ್ಯುತ; ಹೀಗೆ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಜೀವನದ ಅದ್ಭುತವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾವಜೀವಿಯ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

“ ಬಾಳ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವೆಂಬುದೊಂದು
ಅಳಿಸಲಾರದ ಮಧುರ ಭಾವಗೀತ. ”

ಈ ಮಧುರ ಸ್ಮೃತಿಯೇ ಕವಿಯ ಭಾವ ಸೋಪಾನದಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಮೆಟ್ಟಲಾಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕವಿಯು ವಿಹ್ವಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಳ್ಳವರ ನಿರ್ದಯ, ವೇದಿಕೆಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯ ಡಾಂಭಿಕತೆ, ಅನ್ನದನ್ಯಾಯ, - ಇವಕ್ಕೆ ಕವಿಯು ಹೇಸುತ್ತಾನೆ.

“ ಇರಲಿ; ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ತಿದ್ದು ವಾಸೆಯು ಬೇಡ,
ನನ್ನೊಡಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನನ್ನ ಲೋಕ ”

ಎಂದು ಮತ್ತೆ ತನ್ನೊಳಗೇ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗಿರಲು ಪ್ರೇಮ-ವಿರಹಗಳು ಬಂದು ಭಾವಜೀವಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕುದುರಿಸುತ್ತವೆ. ಒಬ್ಬ ಚಿರಸುಧಾಕರೆಯು

“ ನಾನು ಕವಿಯೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು
ಮೌನ ವೀಣೆಯೆಂತು ಮಿಡಿಸುತ್ತಿಹಳು ”

ಎಂದು ಭಾವಜೀವಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿರಹಕ್ಕೆ ಮದ್ದಾಗಿ ಕಾವ್ಯೋ ವಾಸನೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ಒರ್ವ ತಂಗಿಯಂತಹ ಕನ್ನೆಯ ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಕಾಯುತ್ತದೆ. ಸ್ನೇಹವು ರಕ್ಷಾಕವಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಸಿಂಧುವಿನ ಕರೆಯು ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಧಾರವಾಡದ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯತೆಯು ಶಾಂತಿದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

“ ಹುಲುಗಲದ ಟೆಂಗೆಯಲಿ ಹೂತಿರುವ ಹೊಂಗೆಯಲಿ
ಮುಳ್ಳುಕಂಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣ ಕಲಶ ! ”

ಧಾರವಾಡದ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವ ದತ್ತವಾಣಿಗೆ ಹೃದಯವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತದೆ. ಗೂಢ ತತ್ವದ ತಿರುಳನ್ನರಿಯಲು ಜೀವವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಸುಖದ ಮಿಂಚಿನ ಹಿಂದೆ ದುಃಖ ಗುಡುಗಾಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಮೋಸ, ಭಿದ್ರಾಸ್ತೇಷ, ಹೊಗಳಿಕೆ ತೆಗಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ತಲೆ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಉಪಾಯ ಒಂದೇ :

“ ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆನ್ನೆಳಸೈ ತಂದೆ
ಸರ್ವಾತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಲಿ ನೀ ಬೆಳಗುತ ”

ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಕಾಯುತ್ತದೆ.

ಅಸಂಖ್ಯಾಕ ಮಾನವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಘಟಕ. ಕಟ್ಟರಣ್ಯದ ತರುಗುಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಎಲೆಯೆಂಬ ಅರಿವು ಭಾವ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ವಿಮಲ ಭಾವಾನುಭಾವದಲ್ಲಿ ಒಳ ನಿಧಾನದ ಪರಿಯು ತೋರಬಹುದು.

“ ಆ ವರೆಗು ಅನಿಸಿಕೆಯ ನೆನಪಿನ ತುಂಬಿರುವ
ಚಿತ್ತೋರ್ವ ಕಿರಣಗಳನಾಯುತಿಹೆನು;
ಹಗಲುಗಚ್ಚರು ನನ್ನ ಮನನ ಹಾಡೇ ಹಗಲು
ಹೊಕ್ಕಿರಲು ಮೊದಲವರ ಓಡಿಸುವೆನು ”

ಎಂದು ಭಾವಜೀವಿಯು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿತ್ವದ ಅಳದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ.
ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜೀವನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಾನೆ:

“ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ನಕ್ಷೆಯನು ತೆಗೆವಂತೆ
ಭಾವ ಕಾಣುವದನು ಕನಸಾಗಿಸಿ,
ಆಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಚ್ಚು ಗಾರೆಯಲಿ
ಭವ್ಯಗೊಳಿಸುವರದನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಿ. ”

ಹೀಗೆ ‘ಬಗೆ’ಯನ್ನು ಬಗೆಯುವಾಗ ಬಂದ ಅನುಭವದ ತಿಳಿಯನ್ನು ನುಡಿ
ಯೊಳಗಿಳಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಹರುಷವಿದೆ. ಎದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾವಜೀವಿಯು
ಕವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

(೪)

ಭಾವಜೀವನದ ಅಳದ ಕಡೆಗೆ ಹೇಗೆ ಅಂತಃಕರಣವು ಒಲಿಯುವ
ದೆಂಬುದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಸರಳತೆಯೂ
ರಾಮಣೀಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾವದ ನೇರತೆಯೂ
ನುಡಿಯ ನಿರತೆಯೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಔತಣವಿತ್ತಿವೆ.

ಭಾವಜೀವನದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವದು ಭಾವಗೀತಗಳ ಈ
ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡ ಸಖೀಗೀತ, ನನ್ನ ನಲ್ಲ, ಮಧುರಗೀತ, ಆಕಾಶಗಂಗೆ ಮೊದಲಾದ
ಲಾದ ನೀಳವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನವು ಒಂದರೊಂದಿಗಿದ್ದರೂ
ಮುಂಕು ತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗವು ಇದೇ ಜಾತಿಯದು. ಭಾವ
ಜೀವಿಯ ಛಂದ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಯ ರೀತಿ ಮಧುರಚಿನ್ನರ ಕೃತಿಗಳ ಮಾದರಿ
ರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ ಭಾವಜೀವಿಯೇ ಮಧುರಚಿನ್ನರನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಸುತ್ತಾನೆ.
ಇಲ್ಲಿಯ ಕಮ್ಮಾರ ಮಾನವನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಂಗಳೇರೂನ

“ ಅನುಭಾವ ಅನುಭಾವವೆಂದೆಂಬಿರಿ,
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನ ಕಾಣಿರೋ;
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ ಕಾಣಿರೋ;
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ಶಿಶು ಕಂಡ ಕನಸು ಕಾಣಿರೋ;
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆ.
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ತಾನಾರೆಂದು ತೋರುವದು.
 ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ನಿಜನಿವಾಸದಲ್ಲಿರಿಸುವದು.
 ಇಂತಪ್ಪ ಅನುಭಾವವನರಿಯದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜಾಲದ ಪಸಾರವನಿಕ್ಕಿ,
 ಕೊಳ್ಳದ ಕೊಡದ ವ್ಯವಹಾರವ ಮಾಡುವ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ,
 ನೀವೆತ್ತ? ಅನುಭಾವವೆತ್ತ? ”

— ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣ

ಭಾವಜೀವಿ

ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಮಡಿಲ ಹಸುರು ಕುಸುರಿನ ಮೃದುಲ
ತಲ್ಪದಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮೈಚಾಚಿರೆ,
ಪಡುವಣದ ಬಾನದೇಗುಲದೆದುರು ಕಿರುಮೋಡ
ಮೌನದಲಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದಿರೆ,—

ಮೊಂಜೊಡರು ತೂಗಿದೊಲು ನೆಲಬಾನ ತಳ್ಳೆಯಲಿ
ನೇಸರನು ಬಡುಗಣ್ಣು ನಾಗುತಿರಲು,
ಸಿಂಗರದ ಬಂಗಾರದಂಗಾರ ಹರಡಿದೊಲು
ಹೊಂಬೆಳಕು ಹೊಡಕರಿಸಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲು—

ಮನಸಿನೇಕಾಂತದಲಿ ಹಗಲುಗನಸಿನ ಸ್ವರ್ಣ-
ಮಂದಿರದ ಛಾಯೆಯೊಲು ಬೆಟ್ಟ ಕಾನು;
ಗಂಭೀರ ಗುಂಭದಲಿ ಮೈದುಂಬಿ ನಿಂತಿಹವು-
ಎನಿತಲ್ಪ ಜೀವಿಗಳೊ ನೀನು-ನಾನು !

೧೦

ತನಿವಣ್ಣು ತಿರುಮಂಡು ಗಿಳಿವಿಂಡು ಹಾರುತ್ತಿದೆ
ಮುಗಿಲಲ್ಲ ತೇಲುತಿಹ ಬಳ್ಳೆಯಂತೆ,
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಬಳಿವಿಡಿದು ಓರಣದಿ ಸಾಗಿಹವು
ಮಾರುಗೈಯಲಿ ಮುಗಿಲನಳೆಯುವಂತೆ !

ನೆಲದಿದೆಯ ಕಂಪುಂಡ ತಂಗಾಳಿ ಮೈದಡವಿ
ತೀಡುತ್ತಿದೆ ನಲೈಗೈ ಹರಸುವಂತೆ,
ಲೋಕಾಭಿರಾಮದಲಿ ಹಾಡಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿವೆ
ಹಕ್ಕಿ ತಿರೆಯಾಸಂದ ನಾರುವಂತೆ !

೨೦

ಬರಬರುತ ಜನರ ಗುಂಪೆಂದೊಡನೆ ಮನವೇಕೊ
 ಬಸವನಾ ಹುಳದಂತೆ ಮುದುಡುತ್ತಿತ್ತು;
 ಊರ ಹೊರಗಿನ ತೋಟ-ಬೇಲಿ, ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
 ಕಾಡ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳ ಸಂಗವಾಯ್ತು.

ಆಟ ಬಯಲಾಟದಲಿ ಕೋಲು ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ
 ಹಂತಿ ತಿರುಗುತ ಸುಗ್ಗಿ ಮೊದಲಾಗಿರೆ,
 ಮುಕ್ಕು ಮುಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸುಗಲ್ಲ ಜೊತೆಹಾಡುಗಳ
 ಸುರಿಸುಳಿಯು ಜನಪದವ ಪ್ರೇರಿಸುತಿರೆ,

ನಮ್ಮೂರ ಗುಡ್ಡದೊಳೆಯ ಬದಿಯ ಕಿರುಹಳ್ಳ
 ಸುವಿಶಾಲ ಆಲ, ಎಲೆವಳ್ಳಿ ತೋಟ
 ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿ, ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿ, ಮಾದರಕೇರಿ
 ಕೆಮ್ಮರಡಿ-ಎನೆಲ್ಲ ಎಂಥ ನೋಟ !

೭೦

ಗುಂಡುಗಜಗವನಾಡೆ ಚಿಣ್ಣಿ ಕೋಲನು ತೂರೆ
 ಮನೆಯವರ ಕಣ್ಮರೆಸಿ ಓಡಾಟವು;
 ಬಿಲ್ಲವತ್ತದ ಕಾಯ ಬುಗುರಿಯಲಿ ಜಾಳಿಗೆಯ
 ಸುತ್ತಿಬಿಚ್ಚಲು ನಾದ ಭೋಂಕಾರವು !

“ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬಿಳಗಾತು ತಟ್ಟಮನಿ ಹಾಳಾತು
 ಹಾಳುಗೋಡೆಯ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಬಡಿತು ”-
 ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಡುತ್ತ ಗೊಂಬೆಮದುವೆಯ ಹೂಡೆ
 ಹಂಚುಹರಳುಗಳಾಗ ಹಸಳ ಮುತ್ತು !

೮೦

‘ತಾಂಡೆ’ ಯಿಂದಲಿ ಬರುವ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸರ
 ಉಡುಪು ತೊಡವೇನವರ ಮಾತೆ ಬೇರೆ-
 “ ಲಂಬಾಣಿ ಗಿಲ್‌ಗಿಲ್....ನಾ ಬಂದೆ ನಿಲ್‌ನಿಲ್....
 ಕಟಗಿ ಹೊರಿ ಚೆಲ್‌ಚೆಲ್....ಎ ಎಡೆರೆ ”

ಅಣಕವಾಡನು ಕಟ್ಟಿ ಅವರ ಕುಣಿತಕೆ ಹಾಡಿ
 ಆನಂದಸಟ್ಟಿದನು ಮರೆಯಬಹುದೆ ?
 ಸುಡುಗಾಡಸಿದ್ದ ತಾನೊಂದು ಸಲ ಹೆದರಿಸುತ್ತ
 ಜೋಳಿಗೆಯ ಬಾಯ್ತೆರೆಯಲತ್ತು ಕರೆದೆ.

ಜೋಳದಾ ಪಯರು ಹೊಡೆಹಾಯ್ದು ಹೊಂದಲೆದೂಗೆ
 ಅಕ್ಕಡಿಯ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿರೆ,
 ಬನ್ನಿ ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ರಾಣಿ ತಣ್ಣೀರ
 ಕುಡಿದು ಬುತ್ತಿಯನುಂಡು ಸೊಂಪಾಗಿರೆ,

೯೦

ಕೊಲ್ಲಾರಿ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಹೂಡಿರುವ ಎತ್ತುಗಳ
 ಕೊರಳ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಸರವು ಟಿಂಟೆಣಿಸಲು
 ಮೂಕೆಯಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆಳು ಲಾವಣಿ ಹಾಡೆ
 ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವವು ಬಾನು ಬಯಲು !

ರಾಜವಾಣಿಯರ ಕತೆ ದೇವ-ದಿವ್ಯಗಳ ಕತೆ
 ಎಂಥವೆಂಥವೊ ನೂರು ಕತೆಯ ಕೇಳಿ
 ಸೆಟ್ಟುಕತೆ ಕಟ್ಟುಕತೆಗೆಲ್ಲದಕು ಹೂಂಗೆಗೊಟ್ಟು
 ತಲೆಯಾಡಿಸಿರೆ ಮತ್ತೆ ಕತೆಯ ಹೋಳಿ !

೧೦೦

ಚಂದ್ರ-ಚಿಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಡ-ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ
 ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿ ಬಲಿಯಿಸಿತ್ತು;
 ಸತ್ತವರ ಕಂಡಾಗ ಮನವೆಲ್ಲ ಹೌಹಾರಿ
 ಏನೇನೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಹೆಣೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಳೆಯು ಬಂದರೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೈತೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆ
 ನೀರಾಟವಾಡುವದೆ ಆಗ ಸೊಗಸು,
 ಕಾಲುವೆಯ ನೀರಿನಲಿ ಕಾಗದದ ದೋಣಿಗಳ
 ತೇಲಬಿಡೆ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಹೋದವೇಸು?

ನಾನು ಸಾಕಿದ ಬೆಕ್ಕು ತೀರಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ
 ಬೋರಾಡಿ ಅತ್ತಿರುವುದೆನಗೆ ನೆನಪು;
 ತದನೂಯ್ದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಗೊಟ್ಟೈತರಲು
 ಮನಸಿಗಾಯಿತು ಏಕೋ ನಸುವೆ ತಣಿವು.

೧೧೦

ಕಮ್ಮಾರ ಮಾನಪ್ಪ ಕೆಂಗುಲಿಮೆ ತದಿಯೊತ್ತೆ
 ಕಬ್ಬಿಣವು ಕೆಂಗಂಡದಂತಾಗಿರೆ,
 ಅಡಿಗಲ್ಲ ಮೇಲಿರಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಸುತ್ತಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು
 ಹಾಕುತಿರೆ ಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಕಿಡಿ ಸೂಸಿರೆ,

ಅಬ್ಬ! ಕಬ್ಬಿಣವ ಮೇಣದಂದದಿ ಮಿದ್ನೆ
 ಆಜಾನುಬಾಹುಗಿಹುದಾವ ಚದುರು?—
 ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಯೋಚಿಸಿರೆ ಯಾಚನೆಯ
 ದಾರಿಯಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಹರಿಕಾರರು.

೧೨೦

ಅರಲು ತುಳಿಯುತ ಮಿದ್ವಿ ಹದಗೊಳಿಸ ಕುಂಬಾರ
ಮಲ್ಲಣನ ತಿಗುರಿಯೇ ಕಮ್ಮಟವೆನೆ
ನೋಡನೋಡುತ ಗಡಿಗೆ ಮಡಕೆಗಳ ಸಾಲುಗಳು
ನಮ್ಮೂರಿಗವನದೆಯೆ ಹಂಚಿನ ಮನೆ!

ಕೆರವು ಹೊಲಿಯುವ ದೀನ ದಲಿತ ಮಾದರ ದುರುಗ
“ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರಿ ತಂದೆ”- ಎಂಬ ಸುಡಿಗೆ
ನನ್ನೆದೆಯ ಕಸವಿಸಿಯ ಹೇಳತೀರದು ಆಗ
ಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲಿಯದು ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ?

ದನವ ಕಾಯುವ ನಿಂಗ ಮಹಿಷನಾಹನನಾಗಿ
ಕೊಳಲನೂದುತ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು
ಅವನ ಕಿಸೆ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕಾರಿಬೋರೆಯ ಹಣ್ಣು
ಇಷ್ಟಿ ಚಪ್ಪರ ಬದನೆ ಮಾಂಗಾಯ್ಗಳು.

೧೩೦

ಕೆಲಸಿಗರ ಕೆಂಚನನು ಕಂಡರೀಗಲು ಭಯವು
ಒಡೆದ ಕನ್ನಡಿ ಮುರಿದ ಮೊಂಡುಗತ್ತಿ!
ಅವನ ಕಟಕಟಿಯಿಂದ ತಲೆಯೊಮ್ಮೆ ಪಾರಾಗೆ
ಮರುಜನ್ಮ ಸಡೆದಂತೆ ಉರಿವ ನೆತ್ತಿ!

ಹರಿವ ಹಳ್ಳದ ದಂಡಿಗಿರುವ ಮಾಸತಿ ಕಲ್ಲು
ಬಾವಿಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿಯ ವೀರಗಲ್ಲು
ಎಣ್ಣೆಯುಣ್ಣುತ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ಕಂಡಿದ್ದೆ
ಹೊಲದ ಬದುವಿನ ಸಣ್ಣ ಗುಂಡುಕಲ್ಲು.

೧೪೦

ಭಕ್ತಿಯೋ ಭೀತಿಯೋ ಹಳ್ಳಿಗರ ಬಾಳಿನಲಿ
 ದೇವತಾರಾಧನೆಯು ಮೆರೆವುದಷ್ಟೆ ?
 ಅದಿನಿಂದಿಂದುವರೆಗೆನ್ನ ಮನದೊಳು ಮಾತ್ರ
 ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಮಾತು ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ.

ತಂದೆ ನಸುಕಿನೊಳಿದ್ದು ಅನುಭವಾವ್ಯತ ಓದೆ
 ಸಕ್ಕರೆಯ ನಿಧಿಯಲಿ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ;
 ಮುಂಜಾವ ತನ್ನ ಗುಂಜಾರವದಿ ಕಿವಿತುಂಬಿ
 ನಾದಲಹರಿಯ ನೂಲನೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

“ ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅವರವರ ಅರ್ಚನೆಗೆ
 ಅವರವರಿಗೇ ದೇವ ನೀನೊಬ್ಬನೆ ”
 ಮುಖ್ಯನ ಷಡಕ್ಷರಿಯ ಅನುಭಾವದಲೆಯೊಂದು
 ಜಂಗಮನ ತಂಬೂರಿಯಲ್ಲಿ ಸಸಿನೆ.

೧೫೦

ಕೇಳಿಕೇಳಿತ ಎದೆಯಲಾವುದೋ ಭಾವನೆಯ
 ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಹೊರಚೆಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು;
 ತಲ್ಲೀನವಾದ ಮನ ಚಿಂತನೆಗೆ ತೊಡಗಿರಲು
 ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಜನವು ನಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಲಿಂಗಯ್ಯ
 ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಎನ್ನುತ್ತ ಸಾರುವಯ್ಯ.
 ಇರುಳಿನಲಿ ಕಂದಿಲ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಬರುವಂತೆ
 ಬಾಲ್ಯದನುಭವ ಮರಳಿ ಕರೆವುದಯ್ಯ

೧೬೦

ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ ತೊರೆದು ಬೇರೂರಲ್ಲಿ
 ನೆಲಸುವಾ ಸಮಯಬರೆ ಸೋತು ಹೋದೆ,
 ಆ ಗೆಳೆಯರಾ ಎಳೆಯರಾನೋಟವಾಕೂಟ
 ನೆನೆದು ಕಣ್ಣೀರಿಡಿದು ಖಿನ್ನನಾದೆ.

ಇಂತಿಂತು ಈವರೆಗು ಹಳ್ಳಿ 'ಬೆಳ್ಳಿ' ಯ ತೆರದಿ
 ಮನು ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿ ಮಿಡುಗುತ್ತಿಹುದು;
 ನನ್ನ ಬಾಳಿನಲೊಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿಹುದು
 ನೆನೆದವರ ಮೈಮರೆಸಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬರಲು
 ಮುನ್ನಡೆವ ಹಂಬಲವು ಒಡಮೂಡರೆ
 ನಿರ್ಧಾರದುದ್ಯಾತೆ ಪ್ರಮಿತಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರೆ
 ಅಂತು ಇಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರೆ,

೧೭೦

ಹತ್ತು ವರುಷಗಾಚೆ ನಮ್ಮೂರ ಬಿಡುವಂದು
 ಕತ್ತು ಬಗಿಬಿಗಿದಿತ್ತು ನೋವ ಸಹಿಸಿ,
 ಅಗಲಿಕೆಯ ಅನುತಾಪ ಅನುಭವಿಸಲಸದಳವು
 ಅದಕಿಂತ ಮರಣವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಸಿ.

ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಧಾರವಾಡಕೆನ್ನಯ ಪಯಣ
 ನೀರ ತಪ್ಪಿದ ಮೀನ ತೊಳಲಿದಂತೆ
 ಅಪ್ರದೋ ಹೊಸ ಜಗದ ಹೊತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿ
 ನಡೆಯುತ್ತಿರ ದಿನಕೊಂದು ಚಂದದಂತೆ.

೧೮೦

ಬಾಳ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವೆಂಬುವದೊಂದು
 ಅಳಿಸಲಾರದ ಮಧುರ ಭಾವಗೀತೆ !
 ಮುಂದೆಬಹ ಅನುಭವದ ಕಹಿ ಫಲವನುಣ್ಣುತಿರೆ
 ಮರುಕಳಿಸಿ ನೆನೆಯುವದೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ !

ವಿದ್ಯೆಯನು ಬೆಲೆಗೊಟ್ಟು ಕೊಂಬ ಕಾಲವಿದೆಯ್ಯ
 ಎಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಡಲಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಲಾತ್ಮೆ
 ಬಡತನದ ಬವಣೆಯಲಿ ಬಗೆಹರಿಯಲಾರದೆಯೆ
 ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಕಂಬನಿಗಳಿನಿತಸದ್ಯ !

ಬೆರಳ ಮಧ್ಯದ ಬಿಳಿಯ ಬತ್ತಿ ಹೊಗೆಯಡುತಿರಲು
 ವಿವಿಧ ರೂಪದ ಸುರುಳಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ
 ಕುಣಿದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗೆ ಗಾಳಿಯಲೆಯಲೆಯೊಡನೆ-
 ಕೊನೆಗಾಸ ಗುರಿಯಿಹುದೊ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ !

೧೯೦

ಜಾತ್ರೆಯಲಿ ನೆರೆದ ಜನ ತೇರನೆಳೆಯುವ ಭರದಿ
 ನುಗ್ಗಿರಲು ಮೈನುಗ್ಗು ಬೇರೆಯಲ್ಲ;
 ದೂರದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು ಹಣ್ಣು ಕಾಯ್ಗಳನಿತ್ತು
 ಕೈಮುಗಿವ ಜನರೆಷ್ಟು ನಮ್ಮೊಳ್ಳಲ್ಲ ?

ಕನ್ನಡ ಸರಸ್ವತಿಯ ಚೆಲು ರಥೋತ್ಸವ ಕಂಡು
 ಪುನದೊಳೇನೋ ಮಿಂಚಿದ ತಿ ಭಾವ !
 ಅವಳ ರಸಗಂಗೆಯಲಿ ಈಸಿ ಬಹ ಹಂಬಲದಿ
 ನೋವನುಂಗುತ ಪಡೆದೆ ಮಧುಸುಹಾಸ.

೨೦೦

ಕಾವ್ಯ--ಕಲೆ--ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೊಳಹು ತೆರೆಹೊಡೆದಂತೆ
ಭಾವಜೀವಿಯ ಮನವು ಮುಂದೋಡಿತ್ತು.
ಮೂಡಣದ ಚೆಂಬೆಳಕು ಉಷೆಯ ದರ್ಶನವೀಯೆ
ಎದೆಯ ಬಟ್ಟಲು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೌಂದರ್ಯದರ್ಶನಕೆ ದೀಪ್ತವಾಗಿಹ ಮನವು
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪಾಸನೆಯ ಕೈಕೊಂಡಿತ್ತು.
ಚಿಗುಲಾಬಿಯ ಸಕಲೆ ಅಕಳಂಕವಾಗಿರುವ
ಭಾವವೀಣೆಗೆ ಬಿರಳನಾಡಿಸಿತ್ತು.

ಹೊನ್ನ ರಾಶಿಯ ಸುರಿದು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲುಬಹುದೆ ?
ಚೆಲುವಿಕೆಯು ತಾನಲ್ಲ ಪಣ್ಯವಸ್ತು;
ಸೇವ ದೇವನ ತೇಜದೋಜೆ ಪೂಜೆಗೆ ಸಂದು
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮೈದೋರೆ ನುಡಿ " ನಮೋಸ್ತು "

೨೧೦

ವಿಶ್ವಮುನ್ಯೀಲಸುವದಾವ ತೇಜಃಪುಂಜ
ಆ ಗಭಸ್ತಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯು ಲೋಕ !
ಒಳಗಣ್ಣೆ ನೆದುರಿನಲಿ ಮೂಡಬಹುದಾ ಬಿಂಬ
ಅದಕೆ ಶರಣಾಗಿರಿಲು ಅದುವೆ ನಾಕ.

ಅಣುಕಣದ ಸೌಂದರ್ಯ ಬರಿಮಾತ ಜಳ್ಳಿಲ್ಲ
ಹಿರಿದು ಕಿರಿದೆಂಬುದು ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ;
ಅಂತರಂಗದ ಶುಭ್ರ ಬುದ್ಧಿಗದು ಹೆದ್ದಾರಿ
ಓದುವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ !

೨೨೦

ತಾರುಣ್ಯದಾಹ್ಲಾದ ಗಾಳಿಯಲಿ ಎದೆಹಿಗ್ಗಿ
 ಸುಕುಮಾರ ಸಾಂದರ್ಭ ತೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.
 ನಂಬುಗೆಗೆ ಇಂಬಿರದ ಮೌಢ್ಯ ಜಾಡ್ಯಗಳನ್ನು
 ಜಳ್ಳು ಕಾಳುಗಳಂತೆ ತೂರುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಳಗಿನೊಳಗಿನ ನೋವು ಸಂತಸವ ಕಬಳಿಸುತ್ತ
 ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಧೀಂಕಿಟ್ಟು ಕೊರಚಾಡಿಸೆ
 ಮನೆಯ ಸಂಕಷ್ಟವೇ? ನಂಬಿದರನಿಷ್ಟವೇ?
 ಒಲವಿನಿಷ್ಟವೇ?— ತಿಳಿಯದದರ ಭಾಷೆ!

ಲಾಸ್ಯಹಾಸ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ತಾಂಡವವು ನಡೆಸುಹುದು
 ಜೀವಿ ಜೀವಿಯ ನುಂಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿಹುದು
 ಇರುಳೇನು ಬೆಳದಿಂಗಳೇನು ಕಾರ್ವೋಡದಲಿ
 ಮಿಂಚು ಝಳಪಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಗುತ್ತಿಹುದು !

೨೩೦

ಉಳ್ಳವರ ನಿರ್ದಯದ ಕಲ್ಲುಗಾಣದ ಹೀನ
 ಕೃತ್ಯದಲಿ ನಿರಿನಿಟಲು ಬಡವರೆದೆಯು
 ಕ್ಷಾಮುಡಾಮರ ಭೀಮಗದೆಯನಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿರೆ
 ನಿತ್ರಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ದಲಿತ ಜನವು.

ಅನ್ನದನ್ಯಾಯದಲಿ ಕರುಳು ಕುದಿದೇಳುತ್ತಿರೆ
 ಸದೆಬಡೆಯಲುದ್ವೇಗ ಕೆರಳುತ್ತಿಹುದು
 ವಿಧಿ ನಿಷೇಧದ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಯ ಹುಟ್ಟಳಿಸಿ
 ಹೊಸ ಸಮಾಜವ ಕಟ್ಟಿ ತೋರುಹುದು.

೨೪೦

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹೆಣ ಬಿದ್ದಿರಲು ತಿನಬಂದ
ನಾಯ ಜಗಳವ ಕಂಡು ನಕ್ಕ ಪ್ರಭುವು,
ನಾಯ ಜಗಳವ ಕಂಡು ಹೆಣವೆದ್ದು ನಗುತ್ತಲಿಹ
ಕಟು ವಿಡಂಬಕ ರೂಪ ನಮ್ಮ ಇರವು.

ವೇದಿಕೆಯ ಪೀಠದಲಿ ಉಪದೇಶ ಪಾಂಡಿತ್ಯ-
ಡಾಂಭಿಕತೆಯೇ ನಮ್ಮನಾಳುತಿಹುದು-
ಬಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಕಂಡು ಗುರೈಂಬ ಮಾತ್ಸರ್ಯ
ಮೌನದೊಡಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯುಡುತ್ತಲಿಹುದು !

ಎಸೊ ಈಶರು ದಾಸರಾಗಿ ಕೈಂಕರ್ಯದಲಿ
ಜನದ ಬದುಕನು ತಿದ್ದಿ ಹಸನುಗೊಳಿಸಿ,
ಮೌನ ಶರಧಿಯ ತಳದಿ ಮುತ್ತಾಗಿ ಮಲಗಿಹರು
ನಾವು ನೊರೆ ತೆರೆಗಳೋ ಜೊಂಡು ಪಾಚಿ !

೨೫೦

ಹಲವೆಲ್ಲ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹದುಳಗಾಣದ ಮನವು
ಹುದುಗಿಹುದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಮೌನವಾಗಿ
ಸುಪ್ತ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ತೆರದಿ ಕೊಳ್ಳುದಿಸುತಿರೆ
ಎಂದು ಸಿದ್ಧಿಗಳುಮದೊ ಕಿಡಿಯು ತಾಗಿ !

ಇರಲಿ; ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ತಿದ್ದುವಾಸೆಯು ಬೇಡ
ನನ್ನೊಡಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನನ್ನ ಲೋಕ
ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕವಿ ಕಾಮಧೇನುಗಳು
ಅನುಭಾವಿಗಳ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕ

೨೬೦

“ ಸತ್ತವರ ಸಂಗದಲಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವದೆನಗೆ ”

ಎಂಬ ಕವಿ ನುಡಿ ನನ್ನ ದಿನದ ಸತ್ಯ,

“ ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗೂಢ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ ” ಎಂಬ

ಆ ಮಹಾ ಷೆಲ್ಲಿ ಕವಿ ವಾಣಿ ನಿತ್ಯ !

ನಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯೇ ನೆಲಗಟ್ಟು

ಪ್ರೀತಿಯೇ ಚೌಕಟ್ಟು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ;

ಪ್ರೇಮಕಾಗಿಯೆ ನವೆನ ಸತ್ಯಕಾಮರು ನಾವು

ಸತ್ಯವಾನ್ ಸಾವಿತ್ರಿಯಲ್ಲದಿಲ್ಲ !

ಸ್ವಾರ್ಥವಿರದಿಹ ಪ್ರೇಮ ನಿಸ್ಸೀಮದಾರಾಮ

ಹೋಮಾಗ್ನಿ ಯಂತಿಹುದು ಪ್ರೇಮಾಗ್ನಿಯು;

೨೬೦

ಪತನ ಹೊಂದುವ ಆ ಪತಂಗದಂತಿದೆ ಕಾಮ

ಪ್ರೇಮಚಿನ್ನವ ಸುಡುವ ದಿವ್ಯಾಗ್ನಿಯು !

ಚೆಲುವೆ ಗುಣಪತಿಯಾಗೆ ಪ್ರೇಮ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತಾರ

ಧೃದಯದೊಲವೇ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಯ್ಯ !

ಗುಣವಿರದ ಒಂ ರೂಪ ಬಿಸಿಲು ನಂಜಿನ ತಾಪ

ಮನಸೆಳೆವ ವಿಷಕನ್ನೆ ಮಾಟ ಹೇಯ.

ಹೆಣ್ಣು ರೂಪವ ಕಂಡು ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗುವದು

ಬುದ್ಧಿ ಮಂಕಾಗುವದು ಸಹಜವೇನೊ !

ಸಾಂದರ್ಭ್ಯೋಗಿಯೊಲು ಕಾಮವಾಸನೆ ಸ್ಮಜಸಿ

ನೋಡುತಿರೆ ಬೇರೊಂದು ಹೊಳೆಯುವೇನು ?

೨೬೧

ನಿಜ್ಜಳದ ನೋಟದಲಿ ಅಜ್ಜಳಿಯದಂತಿರುವ
 ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೂ ಚೆಲುವಿಗಿಹುದು;
 ಚೆಲುವಿನಾರಾಧನೆಗೆ ನಿಜ ಕಲೋಪಾಸನೆಗೆ
 ದರ್ಶನ ವಿಶುದ್ಧಿಯೇ ಮೂಲವಿಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಭಾವನೆ ಮೊದಲು ಬುದ್ಧಿಯದರಡಿಯಾಳು
 ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ರತಿಯು ಸೌದಾಮಿನಿ!
 ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ ವಸನದಲಿ
 ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿ ಪ್ರೇಮ ಮಂದಾಕಿನಿ.

ಹೆಣ್ಣು ಮನುಕುಲದೊಂದು ಪುಣ್ಯದಾ ಬನದಲ್ಲಿ
 ಕಕುಲಾತಿಯರಳಿಸಿದ ಮಧುರ ಹೂವು!
 ಎದೆಯ ಹೊಂಬಟ್ಟಲಲಿ ಪ್ರೇಮ ಸೀಯೂಷವಿರೆ
 ಒರ್ಕುಡಿತೆಯನು ಕುಡಿದರಿಲ್ಲ ಸಾವು!

೨೯೦

ಅಂಥ ತಿಳಿಯೊಲವಿಂಗೆ ಬಾಯಾರಿ ಕುಳಿತಿರಲು
 ಮೋಡಗಳ ಕರುಮಾಡದಿಂದಳೊರ್ವ
 ಯಕ್ಷಕನ್ಯೆಯು ಇಂದ್ರಜಿತವನು ಕರಗಿಸುತ
 ಹನಿಯಾಗಿ ಸುರಿಸಿದಳು ಓ ಅಪೂರ್ವ!

ಸರಳತೆಯು ಸೌಜನ್ಯ ಮುಗ್ಧತೆಯು ಮಾಧುರ್ಯ
 ಅವಳ ಚೆಲುಮೊಗದಲ್ಲಿ ಗುಡಗಟ್ಟಿರೆ,
 ಜಗದಣ್ಣು ನುಣ್ಣುಗಳು ನವನವ ವಿಲಾಸಗಳು
 ಕೇಂದ್ರ ಬಂದುವಿನಂತೆ ಮನಮುಟ್ಟಿರೆ,

೨೯೧

ಕುಸುಮ ಕೋಮಲೆ ಲಲಿತೆ ಸುರಲೋಕ ಸುಂದರಿಯು !

ಜೈ ತ್ಯಾಸ್ತೈ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಅರುಣೋದಯ !

ಒಂದೆ ಚಣದಲಿ ತಟಲ್ಲತೆ ತೆರಂಬೊಳೆನಂತೆ

ಆನಂದದೂರ್ಮಿಯಲಿ ಕರುಣೋದಯ !

ಅವಳ ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಕರಂದದೌತಣಕೆ

ಕಣ್ಣೊಂಬಿಯೊಗುಮಿಗುವ ವಿಷ್ಣುರಣಕೆ,

ಕೊರಳು ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಸುರಿವ ಜೇನಿಂಚರಕೆ

ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನ ಮಾಡೆ ಚಿನ್ಮಾತೃಕೆ !

ಆದರಾವುದೊ ತೆರೆಯು ಜೊತೆಬಾಳನಗಲಿಸಲು

ರೂಢಿ ರಾಕ್ಷಸ ಮಿಂಚುಗೈಯ ಚಾಚೆ,

ಮನವು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಜೈತನ್ಯವಡಗಿರಲು-

ಈ ಸಮಾಜವೊ ನಿಂತ ನೀರು ಕೊಳಚೆ !

೩೧೦

ಬೆಳದಿಂಗಳೆರುಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿರಾಣಿಯ ಹೂವು

ನಾಲ್ದೆಸೆಗು ಅಚ್ಚ ಸಾಸವ ಬೀರಿರೆ,

ಅವಳ ಧ್ಯಾನದಲಿರುಳು ಹಗಲಾಗಿ ಹಗಲೊಂದು

ಇರುಳಾಗಿ ಮರುಳಾಗಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರೆ,

ಕಾದಲೆಯ ಮುಖಬಿಂಬ ಮೋಡದಲ್ಲಡಗಿರಲು

ಮತ್ತ ಮಧುಪನ ಚಿತ್ತವತ್ತಿಹಣ್ಣು !

ಸಂಜೆ ಮುಗಿಲಿನ ರಂಗು ಭಂಗಿಯಲಿ ಕಂಡಂತೆ

ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಿಗೆ ತೆರೆವೆ ಕಿವಿಯು ಕಣ್ಣು !

೩೨೦

ಪ್ರೇಮವೆಂಬುವ ಆರದಾರತಿಯ ಹಿಡಿದಿರುವ
ಚಿಕ್ಕಗಳ ಬಳಗದಲಿ ಕಾಂಬೆನೇನು ?
ಸಪ್ತರಂಗದ ಬಿಲ್ಲು ಸುಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿರುವ
ಪ್ರೇಮಕುದ್ವೀಪನಂಗೈವುದೇನು !

ಮದರಂಗಿಯುಗುರಿನಲಿ ಸಾರಂಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ
ಬೋರಂಗಿ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಭೋರಿಡುತ್ತಿರೆ
ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ಕಡಲಲ್ಲಿ ರಾಗಾನುರಾಗಗಳ
ತೆರೆ ಎದ್ದು ತೆರೆ ಬಿದ್ದು ಹೊಯ್ದಾಡಿರೆ,

ಸುಳಿಗಳಾಯೊಡನೊಮ್ಮೆ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸುವೆನೆ
ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಓಲೆ ಬಹವೆ ?
ಹೂ-ಪಕಳೆಯಲಿ ಹೊಳೆವ ಮಂಜುಹನಿ ಮಣಿಮಾಲೆ
ಕೊರಳ ಕಂಠಿಕೆಯಿಂದ ಜಗುಳಿರುವವೆ ?

೩೩೦

ಮರೆಯಲಾಗದ ಚಿರಸುಧಾಕರೆಯು ಎನ್ನೆದೆಯ
ಒಲವನೆಂತೋ ಎನ್ನೊ ಕೆರಳಿಸಿದಳು !
ನಾನು ಕವಿಯೆಂಬುದನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ವ್ರಾಣವೀಣೆಯನಿಂತು ಮಡಿಸುತ್ತಿಹಳು.

ಸಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜೀವ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದ ಬಾಣ;
ಜೊತೆಯಿಲ್ಲದಾ ಬಾಳ ಗೋಳರಿದೆನು;
ಸನ್ಮತಿ ಸುವಾಸಿನಿಯ ಪ್ರೇಮ ಸೀಮಂತಿನಿಯ
ಜೊತೆ ಬೇಕು ಬೇಕೆಂದು ಆಲ್ಪರಿದೆನು.

೩೪೦

ನನ್ನ ಬಗೆಗೇ ನಾನು ಚಿಂತೆ-ಚಿಂತೆಯೇರುತ್ತ
 ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿಕುದಿದು ಹಣ್ಣಾಗಿರೆ,
 ಪರರಿದುರು ಎದೆಯಳಲ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವೃತ್ತಿ
 ಇರದೆ ಇರಲಾರದೆಯ ಸಣ್ಣಾಗಿರೆ

ಏಕಾಂತವಾಸದಲಿ ಏಕಾಕಿ ಜೀವಕ್ಕೆ
 ಏಕತಾರಿಯು ದೊರೆಯಲೆನಿತು ಹರುಷ !
 ಕಾವ್ಯದೌಪಾಸನೆಯಲಂತು ಒಂದಾಗಿರಲು
 ರಸಗಂಗೆಯಲಿ ತೇಲಿ ವರುಷ ವರುಷ

ಮಧುರಯಾತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಯಾಪನೆಗೈಯೆ
 ಒಂತು ಗೆಳೆತನ ಪುಣ್ಯಪಾಕದಂತೆ
 ಹೇಗೋ ಹೇಗೋ ಹೆಗಲುಗೊಟ್ಟು ಬಂದಿರೆ ಗೆಳೆಯ-
 ರೊಂದೆ ಕೊಂಬೆಯ ಹಲವು ಹೂಗಳಂತೆ !

೩೫೦

ಮೋಟುಮರ ಚಿಗುರೊಡೆದು ಫಲಫಲಿಸಿತೆನ್ನ ಮೊಲು
 ಗೆಳೆತನವು ರಸಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ
 ಸುರಿದು ಸಂಜೀವನವನಿತ್ತು ಚೇತನೆಗೊಳಿಸಿ
 ರೂಪಿಸಿರೆ ನಾನಾದೆ ಸಖ್ಯೆಯೋಗಿ !

ಜಾನಪದ ಕವಿಯೊರ್ವ ದೇಸಿ ಚೆಲುವನು ನೀಡೆ
 ದೊಡ್ಡ ಮನಸಿನ ಮಹಾದೇವನಂತೆ,
 ಕತೆಗಾರನಿನ್ನೊರ್ವ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಕಲಿತನವ-
 ನೂಡಿಸಲು ಮೈಕೊಡವಿ ಮೇಲಕೆದ್ದೆ !

೩೬೦

ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಲ್ಪಗಳ ಪದ್ಮಸೇತುವೆ ರಚಿಸಿ
ಮಗುದೊಬ್ಬ ದಯೆಯ ಹೂಮಳೆಗರೆದಿರೆ,
ಆವರೂಪದಲೇನೊ ಕಾವ್ಯಪೂರ್ಣೆಯ ಮತ್ತೆ
ಮನಸನಿಮ್ಮೈಗೊಳಿಸಿ ಹಾಡಿಸುತ್ತಿರೆ,

ನನ್ನ ದುಃಖವ ತನ್ನ ದುಃಖವಲಿ ಸಮಸಿರಿಸಿ
ನನ್ನಂತರುಗದಲಿ ನಿಜವ ನಿಲಿಸಿ,
ತಂಗಿಯೊರ್ವಳು ಪರಮ ಕಾರುಣ್ಯದಾಯಿನಿಯು
ಒಡಹುಟ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿಸಿ,

ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣಕೆನ್ನ ಮತಿಯನುಗೊಳಿಸಿ
ಸಂತವಿಸೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ ತಲೆಬಾಗಿದೆ !
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ ಪಡೆದು ಬಳಗ ಬಳ್ಳಿಯ ತೆರದಿ
ಹಬ್ಬತಿರೆ ನೂರೆಂಟು ನೋವ ಮರೆದೆ !

೩೩೦

ನೂತರಿವ, ಕವಿ, ರಸಿಕ, ಗಾಯಕರ ಮೇಳದಲ್ಲಿ
ಮಾತು ಗೀತದ ರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಿಹುದು;
ಮುಂಜಾವಿನಲಿ ನೂರು ಹಕ್ಕಿಗಳ ತರತರದ
ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯು ಮೂಡುತ್ತಿಹುದು.

ಜ್ಞಾನ ಸಿಂಧುವಿನೆದುರು ವಾನವಾಗಿಯೆ ನಿಂದು
ಕಡೆಪಾಯಿಸುವರಾರು - ಕಾಣೆನೆಂದೆ;
ಸರ್ವಸಮಭಾವದಲಿ ಕಿರುದೋಣೆಯನ್ನೇರಿ
ಯಾನಗೈದೆವು ಕಡಲಿನಗಲಕಂದೆ !

೩೪೦

ಗೆಳೆಯರೊಲವಿನೊಳಿಂತು ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯಲಿ
ಮಿಂದು ಬಾನುದ್ದ ಕೂ ಈಸಬಹುದು,
ಅಂಬರದಿ ತುಂಬಿರುವ ಗಂಭೀರ ನಾದವನು
ಇಂಬುಕಯ್ಯತ ಬಾಳ ಜಯಿಸಬಹುದು !

ದುಃಖದುಗೂಡಗಳನ್ನ ಮಿಕ್ಕುಮೀರಲುಬಹುದು
ದರ್ಶಸರ್ಪದ ವಿಷವ ಹಿಳಿಯಬಹುದು,
ಬಂಧುಭಾವದೊಳಿಂತು ಒಂದುಗೂಡುತ ಬಾಳ
ಆನಂದದರಮನೆಯ ಗೈಯಬಹುದು !

ಬಹುದು-ಗಿಹುದೇನಯ್ಯ ಅಹುದಾದರಹುದೆನ್ನ
ಕಂಡುಂಡ ಮಾತನ್ನೆ ನಿರವಿಸಿರುವೆ;
ನೂರು ಜಂಜಾಟಗಳು ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು
ಗೆಳೆತನವೆ ಬಾ ಬಾರ ಎಂದುಸುರುವೆ !

೩೯೦

ಧಾರವಾಡದ ನೆಲದ ಗುಣವೇನೋ ಋಣವೇನೋ !
ಕವಿಗಳಿ ಸವಿಗಳಿ ತೀಡುತ್ತಿಹುದು.
ಧಾರವಾಡದ ತಾಯಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮೊರೆದುಟ್ಟ
ದತ್ತವಾಣಿಗೆ ಎದೆಯು ಕೋಡುತ್ತಿಹುದು.

ಜನದ ಪರಿಯಂತಿರಲಿ; ನೆಲದಾಯ ಕಾರುಣ್ಯ
ಹಸಿರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲಿ ಕುಸುಮಿಸಿಹುದು;
ಕಂಡ ಕಣ್ಮನಗಳಲಿ ರಸಭಾವ ಸಂಚಾರ !
ಕಿರುವಕ್ಕಳೂ ಕವಿಗಳಾಗಬಹುದು !

೪೦೦

ಮಳೆಬಂದು ನಿಂದಾಗ ಬನದೇವಿ ಮಿಂದಾಗ
ತಂಬೆಲರ ತಂದಾಗ ಸವಿಯಬೇಕು.
ಸೋನೆವಳೆ ಸುರಿವಂದು ನೀರ್ವೊನಲು ಹರಿವಂದು
ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಯಂದವನು ಕಾಣಬೇಕು.

ಹೂಬಿಸಿಲು ಹೊಂಬಿಸಿಲು ಚೆಂಬಿಸಿಲು ಚುಂಬಿಸಲು
ಎದೆಯನ್ನೆ ತುಂಬಿಸಲು ಬಿಂಬಿಸುತಿರೆ,
ಅಚ್ಚ ಬಂಗಾರವನೆ ಮೋಡಗಳು ಹುಡಿ ಮಾಡಿ
ಸುರಿಸಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದವೊ ಎನುವಂತಿರೆ!

ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಚಿಗುರಿದಲು ಹೊಗರೇರಿ ಹೂಬಿಡಲು
ನತ್ತಿಡಲು ಮುತ್ತಿಡಲು ತುಂಬಿ ಬಹವು;
ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಂಚಮದ ಇಂಚರವನಿಮ್ಮಡಿಸಿ
ಹಿಗ್ಗಿನಲಿ ಹಾಡುವದು ಕವಿಬಳಗವು!

೪೧೦

ಕಾಲೇಜಿನಟ್ಟದಲಿ ನಿಂತು ನಾಲ್ಕೆಸೆಗಳಲಿ
ಸೃಷ್ಟಿರಮಣೀಯತೆಯ ಕಂಡಿರುವೆನು
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನ ಮಿಸುನಿ ರೇಖೆ-ವಿನ್ಯಾಸವನು
ಬೆಟ್ಟಕಾನಿನ ಬೆಡಗ ಸೆರೆವಿಡಿದೆನು.

ವಾಯವ್ಯದಡೆಯಿಂದ ಕಂದರದ ಮರೆಯಿಂದ
ತೂರಿ ಬಹ ರೈಲು ಕಾಳಾಹಿಯಂತೆ!
ಶಾಂತನಿದ್ರೆಯಲಿರುವ ಹಸುರು ಬಯಲಿಂದೊಮ್ಮೆ
ಸಿಕ್ಕು ಹೊಡೆವುದು ಮಾಯಕಾರನಂತೆ!

೪೨೦

ಬಂದಿರುವ ಬರಲಿರುವ ಸಂಕಷ್ಟವೆಣಿಸುವರೆ ?
 ನುರಿವೋಗು ಸ್ಥಿರವಾಗು ಸವ್ಯಸಾಚಿ !
 ಅಳ್ಳುವ ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವುಗಳೆಂದು ಅಂಜುವರೆ
 ನಿನ್ನ ತೃಕೆಚ್ಚಿನೆದುರಾವ ಭೀತಿ ?

ಎಲ್ಲಿ ಒಳಿತಿನ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲಿ ಅಡಗಿಹುದೋ
 ಎಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮ ಚಿರ ಉದಾರ,
 ಅಲ್ಲಿ ಭಾವಂದೀವಿ ಮನದೀವಿ ನಮನವಿಡು
 ಅದುವೆ ಬೆಳತಿಗೆಗಣ್ಣು ಜಾಳಂಧರ !

ಬಾಸಿನಂಗಣದಲ್ಲಿ ಎನಿತು ಕಾಂದವರೆಗೆ
 ಗರಿಗೆದರಿ ಹಾರೀತು ಹಾರೀತವು ?
 ಹಕ್ಕೆಯರಸುತ ಮತ್ತೆ ಒಕ್ಕಿ ಬಳಲುತ ಬಂದು
 ಅಕ್ಕರೆಯ ಪಾನಕವ ಗುಟುಕಿಸುವವು.

೪೭೦

ಅಕಾಶಗಂಗೆಯಲಿ ಮಿಂದು ಇಂಚರಗೈವ
 ಗಾನವಕ್ಕಿಯ ಹುರುಳನರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ !
 ಸಕಲ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳವ ಪಾಡುತಿಹ
 ಸದ್ಭಾವಕಿಸಿತು ದಯದೋರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಎತ್ತಿತ್ತ ಹಾರಿದರು ಅತ್ತಿತ್ತ ಬೆಂಬತ್ತಿ
 ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಕಟುಗಿಡುಗ ಹೊಂಚುತಿಹುದು;
 ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಗರಿಯ ರೋಮಗಳ ಕಿತ್ತೆಸೆದು
 ಸಿದ್ಧಯವಿ ನೆತ್ತಿಯನು ಕುಕ್ಕುತಿಹುದು.

೪೭೦

ಚಂದ್ರಮನ ಶೀತಸುಧೆ ಮನದಾಳಕೆಳೆಯುವದೆ
ಅರೆಜೀವ ಬರಿಸಾವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುದೆ ?
ಶಾಂತಿರಸ ಎದೆಗೋತು ಎದೆಯನ್ನೆಯಾಗುವಳೆ
ವಿಶ್ವದಂತಃಕರಣ ಬದುಕಿಸುವದೆ ?

ತಲೆತುಂಬ ಪಾಂಡಿತ್ಯ-ಒಲವಿನರ್ಥಕೆ ಶೂನ್ಯ-
ರಾಗಿ ಬಾಳ್ವರ ಕಂಡರೆನಗಾಗದು;
ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಮೋಸ, ಪರರ ಭದ್ರಾನ್ವೇಷ
ಇವರ ಆಳವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಅಳೆಯಬಹುದು.

ಬೇಡವಿನ್ನೀ ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟಣವ ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ
ತಲೆಚಿಟ್ಟು ಓಕರಿಕೆ ಬಂಜಿರುವದು;
ತೆಗಳಿಕೆಯ ತಳಮಳಿಕೆ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಬುಡುಬುಡಿಕೆ
ಕಾಲದೊರೆಗಲ್ಲಿನಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೪೯೦

ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನಕೆನ್ನ ನೆಳಸೈ ತಂದೆ
ಸರ್ವಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಲಿ ನೀ ಬೆಳಗುತ
ಮರ್ತ್ಯವನು ಗೆದ್ದ ಮೃತ್ಯುಂಜಯೋಜ್ವಲನವೆ
ಎನ್ನೊಡಲ ಕಾಳಿಕೆಯ ಸುಟ್ಟುರಿಸುತ !

ನನ್ನ ಉಪಕಾರವಿದು ಎಂಬಹಂಕಾರವೇ ? -
ಅಂಥ ಅಹಮಹಮಿಕೆಯು ಮೊದಲಿಗಿಲ್ಲ:
ನಸ್ರುತಿಯು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನನಗೆ ಸುಖವಿತ್ತಿಹವು
ಜಂಭ ಬಡವಾರ ಕೈವಾರವಲ್ಲ !

೨೬೩

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಜನರ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ
 ನೆಲದ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಕಣವು;
 ಬಾನ್ನೆಲವ ಸುತ್ತಿ ನೆರೆಮುತ್ತಿ ಘೂರ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಬೆಂಗಾಡ ಬಿರುಗಾಳಿಯೊಂದು ಅಣುವು.

ಭುಲ್ಲವಿಸಿ ಬಲ್ಲೆರೆಗಳೆದ್ದು ಹೊಯ್ದಾಡುತಿಹ
 ಕಡಲಾಳದಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಹನಿಯು;
 ಇಕ್ಕಲದಿ ಎಕ್ಕೆಕ್ಕಿ ಗಜರಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ
 ನೀರ್-ಬೀಳಿನಲಿ ಸಿಡಿದ ಜನುಗು ಹನಿಯು.

ದಟ್ಟಿಸಿ ಹಳು ಬೆಳೆದ ಕಟ್ಟರಣ್ಯದ ನಡುವೆ
 ತರುಗುಲ್ಪಗಳಲಿ ನಾನೊಂದು ಎಲೆಯು;
 ಅಂತವಿಲ್ಲದ ಗಗನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲಿ ತೇಲಿ
 ಲೀನವಾಗುವ ಮೋಡದೊಂದು ಎಳೆಯು.

೫೧೦

ಜಗದೆಲ್ಲ ಜನರ, ಮಿಗ, ಹಕ್ಕಿಗಳ, ಕೀಟಗಳ
 ಗಜಬಜಿಯ ಗದ್ದಲದಲೊಂದು ದನಿಯು
 ಮದ ಮೋಹ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಕೋಪ ತಾಪಂಗಳಿಗೆ
 ಹತಿಗೊಂಡ ಖತಿಗೊಂಡ ಸೀಳು ತಲೆಯು !

ಇಲ್ಲದ್ದು ಇದ್ದದ್ದು ಎದ್ದದ್ದು ಬಡಿಯುತಿರೆ,
 ಕಾಲ ರಣಹದ್ದಿನೊಲು ಚಂಚು ತಿವಿಯೆ,
 ನಾನೆಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಿಸರವೆಲ್ಲಿ ತೆರವೆಲ್ಲಿ
 ಇರವೆಲ್ಲಿ ಹೋಹುದೋ ಅರಿಯೆ ಅರಿಯೆ !

೫೧೦

“ ಓದು ವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ
ಮುಗಿದು ನಿಜ ನಿಂತದ್ದೆ ಭಾವ ಮುಕ್ತಿ ”
ಮಧುರ ಚೆನ್ನರ ಮಧುರ ನುಡಿಯ ಮರ್ಮವನರಿತು
ಮಾರುಮೋಯಿತು ನನ್ನ ಭಾವ ಭಕ್ತಿ.

ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಸಾನಂದ ಸುಂದರನು
ಎದೆಯ ಸೀತಕೆ ಬಿಜಯಗೈಯಬಹುದು;
ಭಾವಜೀವಿಯ ವಿಮಲ ಭಾವಾನುಭಾವದಲಿ
ಒಳನಿಧಾನದ ಪರಿಯ ತೋರಬಹುದು.

ಅನರೆಗು ಅನಿಸಿಕೆಯ ನೆನಸಿಕೆಯ ತುಂಬಿರುವ
ಚಿತ್ತೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳನಾಯುತಿಹೆನು;
ಹಗಲುಗಳ್ಳರು ನನ್ನ ಮನವ ಹಾಡೇ ಹಗಲು
ಹೊಕ್ಕಿರಲು ಮೊದಲವರ ಓಡಿಸುವೆನು.

೨೫೨

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳುಣುವ ಪಂಚಕದ ಪರಮಾನ್ನ
ನೀರಡಿಸಿ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು;
ಬೇವು ತಿಂದರು ಬೆಲ್ಲ ತಿಂದಂತೆ ಸವಿಯಾಗಿ
ರುಚಿಸುವರೆಗೂ ರಸನೆ ಕಾದಿರುವುದು

ರಸವಂತಿ ವಾಸಂತಿ ಗುಣವಂತಿಯಾದಂದು
ಕೋಗಿಲೆಗು ಸವಿಹಾಡ ಕಲಿಸಬಹುದು;
ಕೊರಳ ಕೊಂಕಿಸಿ ಗರಿಯ ನೂರು ಕಂಗಳ ಹರಹಿ
ಕುಣಿವ ನವಿಲಿಗೆ ಕೇಕೆ ಹೊಡೆಯಬಹುದು !

೨೫೩

ಕವಿಯ ಭಾವದ ಮೋಡ ತಂಗಾಳಿ ಸಖ್ಯದಲಿ
 ಸುರುಚಿರಾನ್ವೃತ ವರ್ಷ ಸುರಿಸಬಹುದು;
 ಯಾತರದೊ ಯಾತನೆಯ ಕಾತರದಿ ಕುಳಿತಿರುವ
 ಚಾತಕವು ಆತುರದಿ ಈಂಟಬಹುದು !

ಅಲೆನ ಗಾಳಿಯ ಹಿಡಿದು ತಂತಿಗಳ ಹೆಣೆಹೆಣೆದು
 ನೀಣೆಯಂದದಿ ಝಣತ್ಪರಿಸಬಹುದು !
 ದೇಶ ದಿಗ್ವಿಶಗಳ ಒಡಪಿನೊಡಗತೆಗಳನು
 ಗಾಳಿ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದು !

ಸೂರೆಪಾನದ ಹೂವ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲಿ
 ಕುಳಿತು ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ ಎರಬಹುದು;
 ಅಲ್ಲಿ ಗೃಹ ತಾರೆಗಳ ಮಂಚದಲಿ ಮಂಡಿಸುತ
 ಚಂದ್ರನೊಡ ಚದುರಂಗವಾಡಬಹುದು.

೫೫೦

ಇಳೆಯ ಬಾಳಿನ ಹಂತ ಮುಗಿಲುಗಳ ಪರ್ಯಂತ
 ಎತ್ತರಿಸಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಬಾಳಬಹುದು;
 ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿಯು,
 ನೀತಿ ಸಮತೆಯು—ನಾಡಬೆಳಗಬಹುದು.

ಭಾವಜೀವಿಯು ನಾನು, ನನ್ನೆದೆಯ ನಂಬಿರುವ
 ತುಂಬಿರುವ ಕನಸುಗಳೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ !
 ಯಾವುದಾದರು ಏನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವನಕ
 ಕನಸಲ್ಲವೆ?—ಅಲ್ಲವೆನಲು ರುಕ್ಷ !

೫೬೦

ಮನೆಯ ಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ನಕ್ಷೆಯನು ತೆಗೆವಂತೆ
ಭಾವ ಕಾಣುವುದದನು ಕನಸಾಗಿಸಿ,
ಆಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಚ್ಚು ಗಾರೆಯಲಿ
ಭದ್ರ ಗೊಳಿಸುವರದನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಿ.

ನನ್ನ ಬಗೆಯನೆ ಬಗಿದು ಹೊಗುವ ಭರದಲ್ಲಿರಲು
ಬಗೆಬಗೆಯ ಅನುಭವವು ಬಂದುದುಂಟು;
ಅದರ ತಿಳಿಯೊಂದಿನಿತು ನನ್ನ ನುಡಿಯೊಳಗಿಳಿದು
ಬಂದಿರಲು ಜೀವಕ್ಕೆ ಹರುಷವುಂಟು!

ಮಿಡಿಗಾಯನೊತ್ತಿಟ್ಟು ಹಿಸುಕಿ ಹಣ್ಣಿ ಸಬಹುದೆ ?
ಹಸಿಬಿಸಿಯು ರಸವಾಕವಾಗಬಹುದೆ ?
ಉಂಡ ಅನ್ನವು ಅರಗಿ ಮೈಗೂಡಿಕೊಳ್ಳದಿರೆ
ದೇಹಕೆನಿತಾದರೂ ಸೌಖ್ಯವಿಹುದೆ ?

೫೭೦

ಎದೆಯ ಗುಹೆಯೊಳಗಿರುವ ಗುರು ಗುಹೇಶ್ವರನರಸಿ
ಕಂಡುದನು ಮನದಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಸುತ್ತ,
ಮನುಜನೊಳಗಿನ ಮಹೇಶ್ವರನುದಿಸಿ ಕರುಣೆಯಲಿ
ಬಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸುಖದ ಸ್ತೋತ !

×

×

×

“ ಅನುಭಾವವೆಂಬುವದು ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ
ಶಿಸು ಕಂಡ ಕನಸು ತಾನಾತ್ಮವಿದ್ಯೆ
ನಿಜನಿವಾಸದಲಿರಿಸಿ ತನ್ನರಿವ ತೋರುವದು
ಅನುಭಾವ ತಾನಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ ! ”

೫೮೦

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಸೆರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ

ಶ್ರೀ. ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ

[ಪ್ರೊ. ವಿ. ಎಂ. ಇನಾಂದಾರರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಂದಿಗೆ]

“ ಶ್ರೀ. ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ ಇದು. ಅವರ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೇನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲ ಆಗಲೇ ಹಿಂದಾಗಿದೆ. ಕತೆಗಾರರ ಕಥಾ ರಚನೆಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕತೆಯೆಂದರೆ ‘ಬಣ್ಣದ ಬುಗ್ಗೆ.’ ‘ಮದ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಮೃತ’ ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನೋದಿದ ಮೇಲೆ ‘ಶಹಬಾಸ್’ ಇದು ಕಥೆ!’ ಎಂದು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು!”

—‘ವೈತ’ ಬಳ್ಳಾರಿ

“ ‘ಸೆರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ದರ್ಪದ ದಾರುಣ ಚಿತ್ರ ಏದೆ. ‘ಮೂವರು ಸೈನಿಕರು’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಗೆ ಎದೆಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಿದ ಮೈಲಾರ ಮಹಾ ದೇವ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಂಗಡಿಗರ ದುರುತದ ಎದೆ ಕೊರೆಯುವ ದೃಶ್ಯ ಏದೆ. ‘ಉಪಸಂಪಾದಕನ ಕುರ್ಚಿ’ ಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ಬೀಳುವವರೆಗೂ ಒಂದೇ ಸತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ದುಡಿದು ಕೊನೆಗೆ ಸತ್ರಿಕೆ

ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯತನದಿಂದ ಒಡೆಯರು ಆ ಬಡ ಉಪ ಸಂಪಾದಕನನ್ನು ಹೊರದೂಡಿದ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಭಾಷೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಹಾಗೆ ಇವರಿಗೂ ದಯೆ ಯಿಲ್ಲ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಿಗಳು. ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯಾಯ ಯಾರೇ ಮಾಡಲಿ, ಅದು ಅನ್ಯಾಯವೇ. ಅದರ ಖಂಡನೆಯಾಗಲೇಬೇಕೆಂಬುದು ಇವರ ತತ್ವ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.”

—‘ವಿಶಾಲಕರ್ನಾಟಕ’— ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

“ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಲೇಖಕರು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೊಡನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನ ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ, ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ನಿರ್ದಯತೆ, ಧನಿಕರ ಆಡಂಬರ, ನಿಷ್ಕರುಣ ಧೈಯರಹಿತ ಜೀವನ ಇವುಗಳೇ ಈ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ. ಬಡವರ ಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂಗಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆ, ಕಾರಿಣ್ಯ, ಧನತೃಷ್ಣೆ ಇವುಗಳು ‘ಗಿರಿಜಾಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ’, ‘ಉಪಸಂಪಾದಕನ ಕುರ್ಚಿ’, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ‘ಗಿರಿಜಾಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ’ ಕಥಾರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಲೇಖಕರ ಸಂಗಡ ಓದುಗರೂ ದೀನದಲಿತರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಅನುಕಂಪಗಳನ್ನೂ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನೂ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸದೆ ಲೇಖಕರು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯೂ ಓದು

ಗರಲ್ಲಿ ಕಥೆಯ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವಷ್ಟು ಸ್ವಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ”

ಶ್ರೀಮತಿ ಎ. ವಿ. ಲಲಿತ (‘ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ’ ಬೆಂಗಳೂರು)
೧೦೦+೧೬ ಪುಟಗಳು ಬೆಲೆ ರೂ ೧-೯-೦ (ಅಂಚೆಯವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

*

*

*

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯನಾಲೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಗಡೀವಾರು

ಶ್ರೀ. ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ, ಬಿ. ಎ., ಎಲೆಲ್. ಬಿ. ಬಳ್ಳಾರಿ

ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ

ಕನ್ನಡ ಕಥಾಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ. ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೊಸಬರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ರಸಿಕಲೋಕದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ಉಷಾ’ ‘ಸ್ವತಂತ್ರ’ ಇತ್ಯಾದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆಯಾದರೂ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದು.

ಸುಮಾರು ೧೨೦ ಪುಟ

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧ -- ೧೪ -- ೦

(ಅಂಚೆಯವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು

ಕವಿಗೆ ಶಾಂತ ಸರೋವರದಂತಹ ಹೃದಯ, ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದ ಭಾಷಾಪ್ರಭುತ್ವ, ನವೀನ ವಿಚಾರಗಳ ಜಾಗೃತಿ, ಹಸನಾದ ಮನಸ್ಸು ಇವೆಲ್ಲ ಬೇಕು. ಕವಿ ಚೆನ್ನವೀರರಿಗೆ ಇವುಗಳಿವೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ' ಯು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳು ತಿಳಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತ ಓದುಗರಿಗೆ 'ಸಾನಂದ ಸುಂದರನ ಅನಂದ ಲಹರಿ' ಯನ್ನು ಒದವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೃದಯದ 'ಒಳದನಿ'ಗೂ ಅದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ 'ಹೊರದನಿ' ಗೂ ಹೊಂದಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. 'ನೋವು ನರಳಾಟಗಳ ವಿಷಮ'ತೆ, 'ಹಾಡಿನ ಸವಿ ಸೊಲ್ಲು' ಇವುಗಳನ್ನು ಮೇಳವಿಸಿಕೊಂಡ ಇಲ್ಲಿಯ ಕವಿವಾಣಿ ಸತ್ಪ್ರಿಯತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳನ್ನು (ಕುವೆಂಪು, ಅಂಬಿಕಾಂತನಯದತ್ತ) ಅನುಸರಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ತಿಳಿಗನ್ನಡದ ಕಂಪು ಕವಿತೆಯ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. 'ಗೆಲುವೆನೆಂಬ ಭಾಷೆ' 'ಬಾಳಿನ ಬೀಳಿದು' 'ಈ ಘಟಪ್ರವಾಹ' 'ತಾಳ್ಮೆ' ಇವುಗಳ ಗಂಭೀರತೆ, 'ಹುತಾತ್ಮ' 'ತಂಗಿಯ ಓಲೆಯನ್ನೋದಿ' ಇವುಗಳ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಭಾವ, 'ಮೇಘೋಪಾಸನೆ' 'ಉಷಾ' 'ಚಂದ್ರೋದಯ' ಗಳ ಸೊಗಸು ಗಾರಿಕೆ, 'ಬಂಧದಿಂ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ' 'ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ' ಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಇವುಗಳು ಕವಿಯ ಸತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಚೆನ್ನವೀರರ ಹೃದಯ ಪರಿವಾಕ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿ, ನೋಟದ ವಿಶುದ್ಧತೆ, ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ಸಮತೆ, ಹೊಂಗನಸಿನ ಸವಿಗಾರಿಕೆಗಳು- ಇವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹರುಷ ವನ್ನೀಯಬಲ್ಲವು.

ಚಿಕ್ಕ ಚೆನ್ನವೀರರ ಚಿಕ್ಕ ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ ಕನ್ನಡ ಕವನ ಬಾಂದವರ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಚಿಕ್ಕೆಯಾಗಿದೆ.

— ಸ. ಸ. ಮಾಳನಾಡ.